

หัวข้อวิจัย	ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558
ผู้ดำเนินการวิจัย	นางสาวพรเพ็ญ ไตรพงษ์ ผศ.ดร.ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล นางสาวสุภาภรณ์ เกลี้ยงทอง นางพัชฌณ ใจสอาด
ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์พิเศษ สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล ดร. พรชนิต แก้วเนตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉิดฉิน สุกปลั่ง
หน่วยงาน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2557

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1. เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างและลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย 2. เพื่อทบทวนพัฒนาการของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย 3. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed-method) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการ จำแนกตามรูปแบบการจัดตั้งตามกฎหมาย และภาครวม 4 ภาค ในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จำนวน 500 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์สัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับคณบดีคณะนิติศาสตร์ หัวหน้าโปรแกรมนิติศาสตร์ หรือประธานหลักสูตรนิติศาสตร์ จำนวน 8 ท่าน โดยเกณฑ์ในการคัดเลือก จะให้เกณฑ์ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยและประเภทของมหาวิทยาลัย อาทิ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเอกชน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) รวมถึงการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ หรือ หลักสูตรนิติศาสตร์ หน่วยงาน พนักงานอัยการ โดยเป็นการเชิญผู้แทน จำนวน 10 ท่าน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ซึ่งเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง เพื่อใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิง ผลการวิจัยที่สำคัญมี 1. ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตที่คาดว่าจะได้รับการพัฒนาหลักสูตรในครั้งต่อไป โดยการพัฒนาหลักสูตรจะเน้นการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามพัฒนาการด้านกฎหมายที่ทันต่อการความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม รวมถึงมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และรองรับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพกฎหมายที่มีความหลากหลาย จึงควรปรับปรุงในส่วนของรายวิชาภาษาอังกฤษของนักกฎหมาย และกฎหมายอาเซียนที่ปรับจากวิชาเลือกเป็นรายวิชาบังคับ เพิ่มวิชาประชาคมอาเซียน และวิชาภาษาของประเทศอาเซียน 2. การเตรียมความพร้อมของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตเพื่อรับรองการเข้าสู่อาเซียน มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีหลักสูตรในปัจจุบันแตกต่างไปจากอดีต ในประเด็นสำคัญ คือ ด้านภาษาต่างประเทศที่เดิมจะเน้นเพียงรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายโดยส่งเสริมให้เรียนเป็นวิชาเลือก แต่ในปัจจุบันได้กำหนดรายวิชา

ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมายเป็นวิชาบังคับและเพิ่มรายวิชาเลือกเป็นภาษาสากลและภาษาอาเซียน เช่น ภาษาเขมร ภาษาอิสลาม เป็นต้น เพื่อให้มีความเป็นสากลและทันสมัย

Research Title	Identifying characteristics of Thailand's LL.B Curriculum towards ASEAN Community 2558
Researcher	Ms.Pornpen Traiphong Asst.Prof.Dr.Yutthapong Leelakitpaisarn Ms.Susaporn kleangthong Mr.Wanlop Hangthaisong
Research Consultant	Prof. Suchart Thammakitakul Dr. Pornchanit Keawnet Asst.Prof.
Organization	Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit Rajabhat University
Year	2014

This research studies Identifying characteristics of Thailand's LL.B Curriculum towards ASEAN Community 2558. The research has three main purposes; 1.To study the structure and qualities of legal curriculums of various universities in Thailand 2.To review the development of such legal curriculums 3.To analyze qualities of the bachelor of law curriculums in Thailand in order to prepare for the ASEAN Community 2015. The research utilizes both quantitative and qualitative methods (mixed method). Data via questionnaire is collected from 500 first year students from Accountancy Program, Faculty of Management Science of Suan Dusit Rajabhat University, using purposive sampling method. Second, the in-depth interviews are conducted with eight deans or directors of law schools and legal studies programs in various universities. The interview subjects are chosen considering location and type of school, such as whether they are private, state-controlled or Rajabhat universities. Third, focus group, attended by ten participants including lawyers, legal faculties, prosecutors, judges selected by purposive sampling method, is also organized to discuss the past development and desirable qualities of legal curriculums in Thailand in ASEAN Community context. The questionnaire and interview questions on "qualities of bachelor of law curriculum for ASEAN Community 2015" are developed and used by the research team for data collection and interview. Analysis was done on both raw data and reference information. The key findings are; 1. for the curriculum revision in the future, Thai law school should focus on the new and updated contents and subjects in order to respond to new changes and needs of the society and students, and also with the aim to serve as a foundation of advanced studies. Specifically, English and ASEAN countries languages and ASEAN legal subjects should be added to the curriculum. 2. In order to prepare our legal curriculum to enter ASEAN Community, most law schools in Thailand are already adapting themselves witnessed principally by the switching English for Lawyers subject from elective to compulsory and providing other international and ASEAN countries languages class as elective subjects, with the goals to be more international and modernized.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงได้หากไม่ได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์พิเศษ สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เนตรวงษ์ ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ในการศึกษาวิจัยด้วยดีเสมอ โดยการศึกษาวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2556 ที่ได้ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ ขอบพระคุณคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในการวิจัยในครั้งนี้ ทุกๆ ท่านที่สละเวลาให้สัมภาษณ์และสภาพนาความที่ให้ความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถาม และขอขอบคุณผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัย และพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ให้ความช่วยเหลือ ในการทำวิจัยนี้ตลอดมา

นางสาวพรเพ็ญ ไตรพงษ์ และคณะ

2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
สมมติฐานในการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตร	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษา	27
งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	33
แนวคิดเกี่ยวกับอาเซียน	43
งานวิจัยเกี่ยวกับอาเซียน	47
แนวคิดการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรนิติศาสตร์ในต่างประเทศ	49
งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิติศาสตร์	64
กรอบแนวคิดในการวิจัย	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
เครื่องมือในการวิจัย	70
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	71
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	72

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	73
ผลการศึกษาเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	77
บทสนทนากลุ่ม	122
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	127
สรุปผลการวิจัย	128
อภิปรายผลการวิจัย	134
ข้อเสนอแนะ	137
บรรณานุกรม	139
บรรณานุกรมภาษาไทย	139
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	141
ภาคผนวก	143
ภาคผนวก ก แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)	144
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	148
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่องานวิจัย	150
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	155
ภาคผนวก จ สรุปการสนทนากลุ่ม (Focus Group)	161
ประวัติคณะผู้วิจัย	175

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การเปรียบเทียบการจัดลำดับการเรียนรู้กับความต่อเนื่องของหลักสูตร	21
2.2	องค์ประกอบศักยภาพและตัวบ่งชี้ของคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา	29
3.1	จำนวนสถานประกอบการ จำแนกตามรูปแบบการจัดตั้งตามกฎหมาย และภาค	67
3.2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับ คณบดีคณะนิติศาสตร์ หัวหน้าโปรแกรมนิติศาสตร์ หรือประธานหลักสูตร นิติศาสตร์ จำนวน 16 ท่าน	69
4.1	ความถี่ ร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
4.2	ความถี่ ร้อยละ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	78
4.3	ความถี่ ร้อยละ วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
4.4	ความถี่ ร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
4.5	ความถี่ ร้อยละ ระดับตำแหน่งในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
4.6	ความถี่ ร้อยละ ระดับรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
4.7	ความถี่ ร้อยละ ภูมิภาคของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
4.8	จำนวนวุฒิการศึกษา และอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
4.9	จำนวนระดับตำแหน่งในปัจจุบัน และอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	83
4.10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวม	84
4.11	ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามภาคใต้	85
4.12	ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามภาคกลาง	86
4.13	ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามภาคเหนือ	87
4.14	ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	88
4.15	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวม	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.16	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามภาคใต้	90
4.17	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามภาคกลาง	91
4.18	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามภาคเหนือ	92
4.19	ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อ รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	93
4.20	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนิติศาสตร์ บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวม	94
4.21	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนิติศาสตร์ บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาคใต้	95
4.22	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนิติศาสตร์ บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาคกลาง	97
4.23	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนิติศาสตร์ บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาคเหนือ	98
4.24	ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรนิติศาสตร์ บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	100
4.25	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตใน ประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 จำแนกตามภูมิภาค	101
4.26	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตใน ประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านคิดว่าควรมีการ พัฒนาโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรับรอง การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามภูมิภาค	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.27	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านคิดว่า เมื่อเกิดประชาคมอาเซียนจะส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานทางวิชาชีพกฎหมาย รวมถึงผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทกฎหมาย จำแนกตามภูมิภาค	102
4.28	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษา เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน จำแนกตามภูมิภาค	103
4.29	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคอาเซียน เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน จำแนกตามภูมิภาค	103
4.30	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียน จำแนกตามภูมิภาค	104
4.31	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 โดยภาพรวม จำแนกตามภูมิภาค	104
4.32	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 จำแนกตามวุฒิการศึกษา	105
4.33	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรับรองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.34	ผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะของหลักสูตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD	106
4.35	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านคิดว่า เมื่อเกิดประชาคมอาเซียนจะส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานทางวิชาชีพกฎหมาย รวมถึงผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทกฎหมาย จำแนกตามวุฒิการศึกษา	107
4.36	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษา เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	107
4.37	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคอาเซียน เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	108
4.38	ผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะของหลักสูตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD	108
4.39	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	109
4.40	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 โดยภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา	109
4.41	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 จำแนกอาชีพ	110
4.42	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรับรองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกอาชีพ	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.43 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านคิดว่า เมื่อเกิดประชาคมอาเซียนจะส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานทางวิชาชีพกฎหมาย รวมถึงผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทกฎหมาย จำแนกอาชีพ	111
4.44 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษา เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน จำแนกอาชีพ	112
4.45 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคอาเซียน เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน จำแนกอาชีพ	112
4.46 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียน จำแนกอาชีพ	113
4.47 ผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะของหลักสูตร จำแนกตามวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD	113
4.48 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 โดยภาพรวม จำแนกอาชีพ	114
4.49 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 จำแนกตามระดับตำแหน่งในปัจจุบัน	114
4.50 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรับรองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามระดับตำแหน่งในปัจจุบัน	115
4.51 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านคิดว่า เมื่อเกิดประชาคมอาเซียนจะส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานทางวิชาชีพกฎหมาย รวมถึงผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทกฎหมาย จำแนกตามระดับตำแหน่งในปัจจุบัน	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.52	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคอาเซียน เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน จำแนกตามระดับตำแหน่งในปัจจุบัน	116
4.53	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษา เพื่อรองรับกับประชาคมอาเซียน จำแนกตามระดับตำแหน่งในปัจจุบัน	116
4.54	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการเพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียน จำแนกตามระดับตำแหน่งในปัจจุบัน	117
4.55	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 โดยภาพรวม จำแนกตามระดับตำแหน่งในปัจจุบัน	117

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบา	25
2.2	รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส	27
2.3	กระบวนการจัดหลักสูตรโดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางความคิด	30
2.4	กรอบแนวคิดในการวิจัย	60